

שיעור

ליל תשעה באב

עם הגאון בן ציון מוצפי

הסודות להצלחה שלך

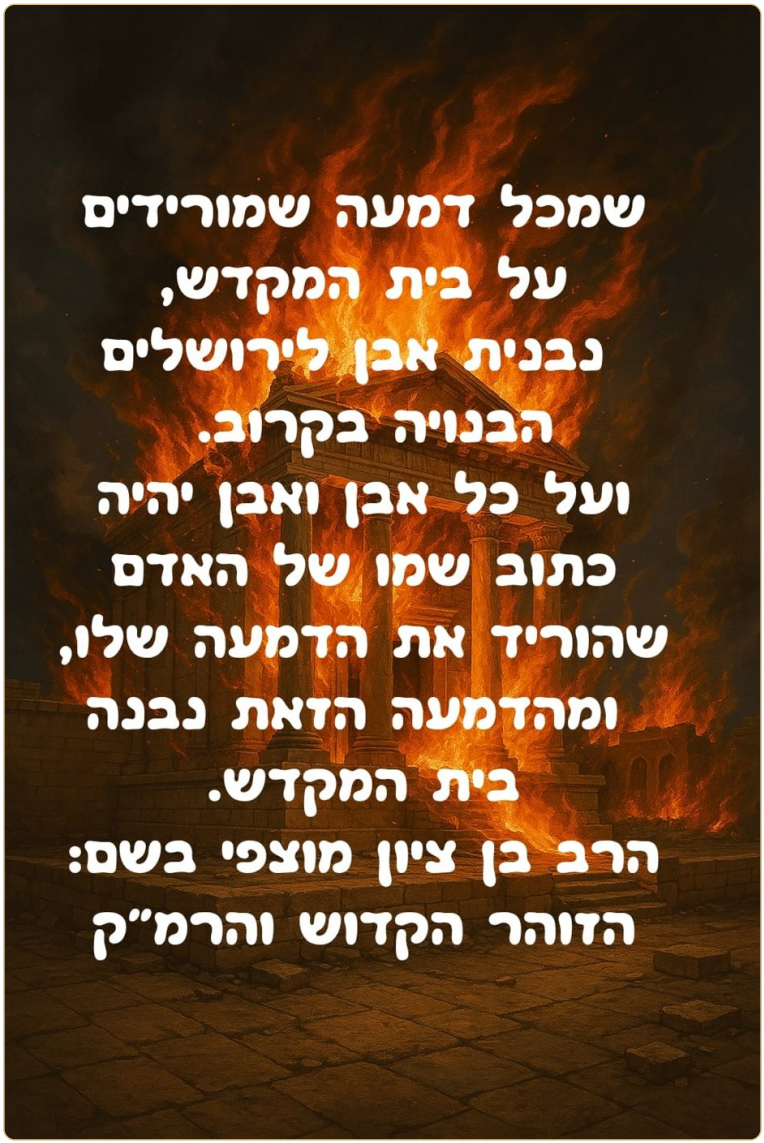
לתת, לאהוב, לצמוח

www.yoursuccesstoolbox.com

תוכן העניינים

1. מי, לפי המדרשים המוזכרים, בוכה ומתאבל על חורבן בית המקדש וגלות עם ישראל? 4
2. מהו הפסוק מירמיהו שהרב מביא כדי לתאר את הבכי שנשמע מציון? 4
3. מהו הפירוש שמביא רבי יצחק ל"קול נשמע מציון"? 4
4. כיצד מסביר הרמ"ק (רבנו משה קורדובירו) מה קורה עם הדמעות שאנו מורידים על חורבן הבית? 5
5. מדוע, על פי הזוהר הקדוש, רחל אמנו בוכה וגורמת לאחרים לבכות? 5
6. איזו הבטחה נותן הקדוש ברוך הוא לרחל אמנו לאחר שהיא מבכה על בניה? 5
7. על מה, על פי הזוהר הקדוש, בוכה רחל אמנו בחצות לילה? 5
8. כיצד מתאר המדרש את אבלו של הקדוש ברוך הוא על חורבן הבית? 5
9. מה הוא אומר המגיד למרן רבי יוסף קארו בנוגע לצער שבשמיים? 5
10. מהי ההשפעה הרוחנית של בכי על חורבן בית המקדש, על פי הרב חיים פלאג'י? 6
11. **שאלת התבוננות לחשבון נפש** 6
12. **שיעור של הרב בן ציון מוצפי/בחורבן בית המקדש ובצער הגלות** 7
13. מהו הדיון שהתקיים, על פי המדרש, בין הקב"ה לאברהם אבינו, לאחר שזה נצפה בוכה על החורבן? 22
14. מדוע, על פי המדרש המובא, קרא ירמיהו למשה רבנו 'בן עמרם' ולא 'משה'? 22
15. כיצד, על פי המדרש המובא, הגיב משה רבנו כשראה את חורבן בית המקדש? 22
16. **הקבלה ליסודות ולמידות** 24

ליל תשעה באב עם הגאון בן ציון מוצפי

מי, לפי המדרשים המוזכרים, בוכה ומתאבל על חורבן בית המקדש וגלות עם ישראל?

הקדוש ברוך הוא בעצמו, יחד עם האבות הקדושים והשכינה.

מהו הפסוק מירמיהו שהרב מביא כדי לתאר את הבכי שנשמע מציון?

"כִּי קוֹל נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן: 'בּוֹשׁ מְאֹד כִּי עָזָבְנוּ אָרֶץ, כִּי הִשְׁלַכְנוּ מִמִּשְׁכְּנוֹתֵינוּ!'"

מהו הפירוש שמביא רבי יצחק ל"קול נשמע מציון"?

"שלא החומר בוכה, אלא אור בוכה", כלומר, הקדוש ברוך הוא בעצמו בוכה, שהרי השכינה שרתה שם.

כיצד מסביר הרמ"ק (רבנו משה קורדובירו) מה קורה עם הדמעות שאנו מורידים על חורבן הבית?

"שמכל דמעה שמורידים על בית המקדש, נבנית אבן לירושלים הבנויה, ועל כל אבן יהיה כתוב שמו של האדם".

מדוע, על פי הזוהר הקדוש, רחל אמנו בוכה וגורמת לאחרים לבכות?

בגלל ההסתרה שנגרמה מהעוונות, שגרמה לקדוש ברוך הוא להסתיר את האור שלו, וכך "איננו" נמצא כפי שהיה.

איזו הבטחה נותן הקדוש ברוך הוא לרחל אמנו לאחר שהיא מבכה על בניה?

"אני אגאל את ישראל בשבילך, רחל! אני מחזיר את בניי למקומם!".

על מה, על פי הזוהר הקדוש, בוכה רחל אמנו בחצות לילה?

על האור שהיה במקדש ועל הקשר עם הקדוש ברוך הוא שנעלם: "ביקשתי את שאהבה נפשי, ביקשתיו ולא מצאתיו".

כיצד מתאר המדרש את אבלו של הקדוש ברוך הוא על חורבן הבית?

כפי שמתאבל מלך על בנו היחיד שמת – הוא לובש שק, מכבה את האורות, הולך יחף וקורע את גלימתו.

מה הוא אומר המגיד למרן רבי יוסף קארו בנוגע לצער שבשמיים?

"אם היית יודע את הכאב והצער שיש למעלה, לא היית ישן, לא היית אוכל ולא היית שותה, ולא היית חוזר לסדר היום עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את ישראל!".

מהי ההשפעה הרוחנית של בכי על חורבן בית המקדש, על פי הרב חיים פלאג'י?

הדמעות מגרשות את המזיקים והחיצוניים ומסייעות לזכך את הנשמה, בדומה לצעקתו של אדם חולה המרחיקה מזיקים.

שאלת התבוננות לחשבון נפש

על פי השיעור, הקדוש ברוך הוא והאבות בוכים וסובלים "בבתי גוואי" וב"בתי בר מראה". בכי זה נובע מצער הגלות, שנמשך בגלל עוונותינו והתרשלותנו. האם אני חש/ה את הצער הזה? ואיזה שינוי מעשי אני יכול/ה לעשות היום כדי להשתתף בבכי של מעלה ולקרב את הגאולה?

בס"ד

שיעור של הרב בן ציון מוצפי/בחורבן בית המקדש ובצער הגלות

הרב מדגיש כיצד הקדוש ברוך הוא בעצמו בוכה ומתאבל על חורבן ביתו וגלות בניו, כפי שמתארים הנביאים והמדרשים. הוא מסביר שבכי ישראל על החורבן מחליש את כוחות הרע ומקרב את הגאולה, שכן לכל דמעה נבנית אבן בירושלים העתידה. השיעור גם מתאר את כאבם של האבות הקדושים והשכינה על מצב עם ישראל ומדגיש את הצורך בחשבון נפש ותשובה כדרך לסיום הגלות.

"הנביא ירמיהו בוכה ומבכה על חורבן בית המקדש, ואומר: 'כי קול נשמע מציון: 'בּוֹשׁ מְאֹד כִּי עָזָבְנוּ אָרֶץ, כִּי הִשְׁלִכְנוּ מִמִּשְׁכְּנוֹתֵינוּ!'". הנביא ירמיהו אומר שהוא שומע קול מציון, מבית המקדש, ואומר: "בּוֹשְׁנוּ מְאֹד, עָזַבְנוּ אֶרֶץ, וְהִשְׁלִכְנוּ מִמִּשְׁכְּנוֹתֵינוּ!".

"צריך, רבותיי, לדעת מה היה, מה הייתה ירושלים לפני החורבן? מה היה בית המקדש? איזה פאר היה! הקדוש ברוך הוא היה שם, כמו שהוא אומר: 'וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים'. ובשעת החורבן עלה למעלה והסתלק, ואז נכנסו הגויים וחיללו את המקום, ועד היום לא נושענו; טמנו מָרָעוֹת, תָּשׁ כֹּחֵנוּ מִצָּרוֹת שאנחנו עומדים, שָׂפַלְנוּ עַד עָפָר, ועדיין לא נושענו!".

"אומר רבי יצחק: 'מַה זֶּה 'קול נשמע מציון'? מאיפה, מהכירות? וכי עצים בוכים? וכי אבנים בוכות?'". אלא, אומר רבי יצחק, מי שם היה בוכה? הקדוש ברוך הוא בעצמו, ממי שֶׁהִשְׁרָה שכינתו בציון! הקדוש ברוך הוא בעצמו, ביום שנחרב בית המקדש, היה בוכה ואומר: "אוֹי לִי שֶׁהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי, וְחָרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי, וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי, וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין אֻמּוֹת הָעוֹלָם!".

"אוי, רבותיי! כל שנה ושנה, בלילה הזאת, איזה צעקה יש בבית המקדש! איזה צעקה יש במרום! מה כותב הזוהר הקדוש? 'אָמְנָם כָּל לַיְלָה, בְּכָל מִשְׁמָרָה וּמִשְׁמָרָה, יוֹשֵׁב הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשׁוֹאֵג כַּאֲרִי', שֶׁנֶּאֱמַר: 'ה' מִמָּרוֹם יִשְׁאָג, וּמִמְּעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ; שָׁאֹג

יִשְׂאַג עַל נָוֵהוּ!'. אוי, אבל הלילה הזאת, כל הלילה, הוא בוכה והוא צועק יחד עם הצדיקים שבגן עדן! כשיש סבל כזה, רבותי, איך אפשר?".

"בקיצור, אומר רבנו עליו השלום, המהר"ל שואל: 'מה הפירוש שהעצים בוכים? מה הפירוש? וכי זה חומר? וכי ראית חומר שמרגיש? חומר זה דבר גולמי! מה שייך להגיד אצל עצים ואבנים שהם צועקים או שהם בוכים?'". זו השאלה של רבי יצחק, ורבי יצחק משיב: "שלא החומר בוכה, אלא אוֹר בוכה! האור של העולם – הקדוש ברוך הוא בעצמו – יושב ובוכה. מספיק עלינו שאנחנו בגלות בין האומות, טעינו, קלקלנו, ועדיין לא שבנו בתשובה!". ועל זה אמר הנביא ישעיהו: "וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד וּלְחָגֹר שָׂק!". הקדוש ברוך הוא קורא לכל פמליה של מעלה ביום ההוא, ביום תשעה באב, לְבְכִיָה וְלִמְסִפֵּד, ולחגור שק, וּלְקָרְחָה, ולחגור שק, אוי! ומה הוא אומר? "הוֹלְלָה שׁוֹדֵד בַּכֹּל, מַרְעֵי נִתְקוּ; בָּנַי יָצְאוּ לִי, בְּעוֹלָם אֵין נוֹטְעֵי לִי מְקוֹם יְרִאָתִי!".

"זאת אומרת שיש לנו, יש לנו אפשרות להקים, יש לנו אפשרות! אנחנו לא עושים מה שצריך לעשות, רבותיי! לא בוכים מספיק, לא מצטערים על חורבן בית המקדש, אנחנו לא מרגישים את הכאב שיש למעלה! איך כותב מרן השולחן ערוך בספרו 'מגיד מישרים', שאמר לו המגיד (הוא אומר את זה למרן רבי יוסף קארו, או מה שנשאר?): 'אם היית יודע את הכאב והצער שיש למעלה, לא היית ישן, לא היית אוכל, ולא היית שותה, ולא היית חוזר לסדר היום עד שהקדוש ברוך הוא יגאל את ישראל!'. וַעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים תִּשְּׁשׁוּ כֹחֵנוּ מִצָּרוֹת שאנחנו עומדים, וְשָׁפַלְנוּ עַד עָפָר."

"אומר הזוהר הקדוש: 'קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע, נְהִי, בְּכִי תַמְרוּרִים, רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ; מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ'. שואל רבנו רבי שמעון בר יוחאי: 'הפסוק לא מובן!' הוא אומר: 'קול ברמה נשמע'. נכון שהמפרשים ביארו, גם בגמרא ביארו, שזו רחל אמנו צועקת כל לילה ולילה והיא עומדת ברמה וצועקת: 'בְּכִי תַמְרוּרִים'. רחל מבכה, והפסוק אומר: 'רחל מְבַכָּה על בניה'. מה זה 'מבכה'? לא רק שהיא בוכה, היא גורמת לאחרים לבכות, לכל מי ששומע אותה – לבכות איתה!".

"אבל הוא שואל: 'מה זה 'כי איננו' על בניה?' 'כי איננו' זה מתחיל בלשון רבים ומסיים בלשון יחיד! היה צריך לומר: 'על בניה כי אינם'. מה זה 'כי איננו'?". אומר רבי שמעון בר יוחאי, דבר נורא והיום: שהעוונות כל כך גרמו הסתרה, וההסתרה כל כך התגברה, העוונות התרבו, עד שהקדוש ברוך הוא נעלם, הסתיר את האור שלו! ועד עכשיו אנחנו בְּהֶסְתֵּר פָּנִים, רבותיי! זה הסתר פנים נורא והיום! עם כל הניסים והנפלאות שיש לנו, אנחנו חיים כל רגע בניסים. נכון, אמת ויציב, הוא שומר עלינו: 'הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל'.

"אבל צריך לדעת, שהקדוש ברוך הוא נעלם, הסתיר את האור שלו! זה לא האור שהיה בזמן בית המקדש בשום פנים ואופן! כך כותב רבנו האר"י: שאם תביא את כל העוצמה הגדולה שיכולה להיות, אם זה ליל פסח, אם זה ליום הכיפורים, אם זה שעת נעילה – שזה שעות נפלאות בשמיים, במרום – זה לא ישווה לנקודה אחת של האור שהיה, שרגע אחד בית המקדש היה מאיר מאורו של השם יתברך, ושם יורד שפע לכל העולם כולו! איזה עבודת המקדש הייתה! 'יֵשׁ רוֹעִים בַּעֲבוֹדָתָם, לְוִיִּים בְּדוּכָנָם, יְשִׂירִים וְזָמָרִים, וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם!'. מה שהיה אז – איננו כבר! וזה הקדוש ברוך הוא צועק! אומר רבי שמעון בר יוחאי בפרשת ויגש: 'זה כי איננו!' – אֵינֶנּוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא! לא נמצא שמה!".

"ולכן רחל בוכה, כמו שאמרנו כמה פעמים, על מה שאומר הזוהר בשיר השירים: 'עַל מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי, בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו'. כל לילה ולילה, בחצות, יורדת לבית המקדש למטה, למקום קודש הקודשים, וצועקת: 'זה היה משכבי בלילות שהייתי פוגשת את הקדוש ברוך הוא כל לילה בלילה! ביקשתי את שאהבה נפשי!'. היא מחפשת את השם יתברך וצועקת. אומר רבי שמעון בר יוחאי: היא צועקת רבע לילה, מחצות, עד רבע לפני עלות השחר. ואז, ברבע לילה לפני עלות השחר (זאת אומרת אחרי שעובר חצי הזמן מחצות עד עלות השחר), יורד הקדוש ברוך הוא ולוקח אותה איתו, מעלה אותה למעלה, ומנחם אותה ומדבר איתה, ואומר לה: 'אני אגאל את ישראל בשבילך, רחל! אני מחזיר את בניי למקומם!'.

"אז השאלה נשאלת: 'טוב, זה קורה הלילה, ועוד לילה, ועוד לילה, ועוד לילה?' מאז חורבן בית המקדש, כבר מבית ראשון, זה 2450 וכמה שנים! אז מה, כל זה אותו דבר?". אומר: "למה זה קורה כל לילה?" אומר הרמ"ק (רבנו משה קורדובירו, זכותו תגן עלינו) אומר: "תדע שכל יום יש חידושים בבקרים!".

"כל יום יש שטן של אותו היום, כל יום יש יצר הרע של אותו היום, כל יום יש עבירות חדשות שעושים. חס ושלום, לא באנו לקטרג, אסור לקטרג! אבל אנחנו לא שבים בתשובה, ויש לנו כפילות, כמו שהפסוק אמר: 'הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ'. כמו ששאל רבי יהושע בן לוי את המשיח: 'מתי קאי מר?' אמר לו: 'היום!'. ואמר לו: 'הַרְאֵה לִי'. אמר לו: 'הַיּוֹם אִם בְּקֹלוֹ תִשְׁמָעוּ!'. ובגלל שאנחנו לא עושים את מה שאנחנו צריכים לעשות, לכן קורה מה שקורה, ועדיין אנחנו בגלות! כי אחרת מזמן היינו נגאלים, והיינו מפסיקים לבכות בליל תשעה באב! היינו עושים אותו ליל ששון ושמחה, לילה שבו נולד משיח צדקנו, משיח בן דוד, והוא עתיד להיות יום שמח. אבל עד בינתיים אנחנו בצער הגדול הזה של בית המקדש.

"וצריך לדעת שבגלל זה, בגלל ובגללך ובגללנו – משיח לא נמצא! כי הקדוש ברוך הוא, בעל הבית, לא נמצא, וירד וראה שביתו נשרף, ועמו גולים בגלות, והשכינה סובלת ומצטערת, ובשמיים בוכים! כמו שכתוב: 'שָׁמַיִם קָדְרוּ וְשַׂק אֲפִיסִים כְּשׂוֹטֵם'. ולכן אמר: 'הוֹלְלָה שׁוֹדֵד בַּכֹּל, מַרְעִי נִתְקוּ'".

"אומר המדרש, אמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שנחרב בית המקדש, בא הקדוש ברוך הוא, צעק, וככה לכל מלאכי השרת, והיה בוכה איתם. אמר להם: 'למה הוא דומה? לאבא מלך שהיה לו בן יחיד והבן הזה מת. מה עושה האבא?'. אמרו לו: 'מתאבל'. אמר להם: 'איך? איך הוא מתאבל? מה הוא עושה דבר ראשון?'. אמרו לו: 'דבר ראשון הוא שם שק על פתח הארמון שלו'. אמר להם: 'גם אני אשים שק!'. ואם הקדוש ברוך הוא בעצמו עושה כך, שנאמר: 'אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת וְשַׂק אָשִׂים כְּסוּתָם.'...".

"רבותיי, אז איך אנחנו נעלה על המיטות שלנו בלילה לישון ונגיד 'לילה טוב', והקדוש ברוך הוא למעלה עם צער עלינו?! ואנחנו חולים ולא מרגישים את המחלה שאנחנו

נמצאים בה! ולמה הכל? בגלל שיש עוונות, יש עוונות, רבותיי! כל אחד מאיתנו צריך הלילה לעשות חשבון נפש. כותב רבי משה ומוסר בספרו 'סדר היום': שיום תשעה באב כולו ניתן כדי לעשות חשבון נפש! כל אחד מאיתנו, 'איזה דבר לא בסדר אצלי?' אין דבר כזה שאתה בסדר! אם היינו בסדר היית אתה מביא את המשיח! אבל צריך לשבת את היום הזה ולחשוב: איזה דברים אני צריך לתקן? איפה אני צריך לשפר? מה אני צריך לעשות כדי שיהיה יותר טוב, כדי שתבוא הגאולה ויהיה קץ לצער של המשיח שסובל!".

"מה שכתוב בישעיהו: 'וְהוּא מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵינוּ, מְדֻכָּא בַּעֲוֹנֹתֵינוּ; וַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא לָנוּ'. מה הפירוש? אומר רבי שמעון בר יוחאי: 'תדע שחס ושלום, כאשר יש איזה פיגוע, יש איזה מקרה נורא שקורה, ובאים אז בשמיים מודיעים'. הקדוש ברוך הוא מודיע לצדיקים, וכל אחד מהצדיקים מבקש רחמים, והקדוש ברוך הוא אומר: 'אבל מְגֻוָּרָה גְּוָרָה! והבעל דבר עומד ומקטרג! אז מה? אני צריך, אני שופט צדק!'. אז אומרים הצדיקים, כל אחד אומר: 'תעשה בשבילי, אני מקבל עליי חלק מהצער, אני מקבל עליי חלק מהגזרה!'. הצדיקים בגן עדן... אנחנו לא, אין לנו תפיסה להבין מה זה הצער.

"של הצדיקים בגן עדן. ומה פירוש הצער? כל אחד מקבל, ואחר כך החלק האחרון שנשאר, בא המשיח צדקנו ואומר: 'עליי חצי מזה!'. ורק מעט שבמעט יורד למטה ועושה מה שעושה. תארו לכם: כבר אנחנו שנתיים ימים במלחמה תמידית, יום-יום, שעה-שעה! אויבינו רוצים בְּחַלּוֹתֵנוּ, כל מיני שיטות, וכל מיני דרכים. יש מה שהתפרסם ויש הרבה דברים שלא התפרסמו. אז תארו לכם איזה (צער) יש למעלה, מה קורה! איזה גזרות, חס ושלום, שלא יבואו ולא יהיו! והצדיקים שמה מבטלים אותם.

"לכן, לא לחינם הרש"ש כתב שבכל חצות לילה צריך לבכות על חורבן בית המקדש ולומר: 'אוי לי על צערו של משיח!'. כן, כי בכל עבירה שאנחנו עושים, כל ביטול תורה שיש לנו, כל התרשלות בעבודת השם (אני אומר את זה על עצמי, לא באתי לקטרג על אחרים, חס ושלום, לא להוכיח אתכם, להוכיח את עצמי!) – כל שאנחנו נחלשים, אפילו בכוונה בשעת התפילה, ובאות מחשבות אחרות מבחוץ – אז כל זה מוסיף עוד ועוד עומס על הכוח של השכינה לסבול את הגלות, על צערו של משיח! כל אחד צריך

לדעת שעוד ועוד ועוד מאמץ, ועוד מאמץ, ועוד מאמץ – כך אנחנו נקרב את הגאולה ונוריד את הצער מהקדוש ברוך הוא!".

"אז שואל הקדוש ברוך הוא את המלאכים עוד: 'מה עושה האבא שהבן שלו מת?'. אומרים לו: 'מכבה את הפנסים!'. זאת אומרת, מכבה את האורות. מה הפשט? אומר רבי משה אלשיך, דבר נורא ואיום: 'מה זה מכבה את האורות?'. ולמה אנחנו בתשעה באב יש הלכה (גם זו הלכה) שלא מדליקים את כל האורות? משאירים מעט, או אפילו בבית הכנסת היו לוקחים רק נר לכל אחד כדי לקרוא את הקינות. מה העניין?

"אומר רבי שמעון בר יוחאי: שבכל ערב, לפני תפילת ערבית, אנחנו אומרים את הפסוק: 'וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית, וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ'. יש ארבעה מזיקים שכל לילה הם יוצאים מהמאורה שלהם לִגְרֹף, ולהזיק, ולנשוך: שהם 'מַשְׁחִית', 'עָוֹן', 'אַף' וְ'חֵמָה'. ואז אנחנו אומרים את הפסוק 'והוא רחום יכפר עוון' כדי להכניע אותם.

"ואז, בשעה שהם יוצאים כל לילה, הם רוצים לְחַבֵּל את העולם. ואז, אם עם ישראל יושב, יש איזה בחור שיושב ולומד תורה, ואותו רגע אומר לו הקדוש ברוך הוא: 'תראה את הבן הזה היקר! איזה בנים יש לי!'. 'אני שומע את כולם, חברים'. כשהוא יושב בגנים ועוד יותר, אפילו הצדיקים בגן עדן, מי שלומד בלילות, איזה זכות יש לו שהקדוש ברוך הוא משתיק את הצדיקים בגן עדן ואומר להם: 'יוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים, חֲבֵרִים מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ!'.

"מה זה 'בגנים'? אומר רבי שמעון: יש שתי גן עדן – יש גן עדן תחתון ויש גן עדן עליון. גן עדן עליון, עליו נאמר: 'עַיִן לֹא רָאָתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ'. שם זה מדור הנשמות. נשמה היא חלק אלוה ממעל, וכשהאדם נפטר (לא עלינו), אחרי שבעה ימים היא עולה לשם ונמצאת בגן עדן עליון. אבל הנפש והרוח נמצאים על הקבר כל 12 החודשים הראשונים, ויש להם מנוחה מדי פעם בגן עדן תחתון. ושמה הם יושבים שם ונטהרים שם.

"כך אומר רבי אברהם אזולאי: 'שישה חודשים בשמן המור ושישה חודשים בבשמים'. מה הפשט? אומר: כמו שכאן יש קיץ ויש חורף, כך יש (לא עלינו) בגיהינום: גיהינום של שלג וגיהינום של אש. זה חצי שנה וחצי שנה. למי שחטא וזה שהתקרר בעבודת השם – זורקים אותו בגיהינום של שלג שישה חודשים. ומי שחטא בעשיית עוון, להתחמם לעבירה – זורקים אותו בגיהינום של אש שישה חודשים. וכולם עוזרים. אז הצדיקים כמובן זה זמן קצר והם יוצאים, 'עוֹבֵר בְּעֵמֶק הַבָּכָא, מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ'. אבל בראש חודש ובשבתות, כאילו הם שבים ממלאכה. למי? למי ששמר שבת. מי ששמר שבת, אז אין לו גיהינום ביום שבת, והוא נח שם גם בשנה הראשונה.

"כמו שראינו בגמרא בסנהדרין: שרבי עקיבא פגש אותו אדריאנוס קיסר, שהקים את רומא (ימח שמו וזכר זכרו), פוגש את רבי עקיבא. ורבי עקיבא היה לבוש בגדי שבת. ואומר לו אדריאנוס: 'מה קרה, גברין? מה קרה היום שאתה שונה מאחרים?'. אה, סליחה, אמר לו: 'מה היום מיומים? מה היום שונה משאר הימים?'. אמר לו רבי עקיבא, ענה לו בשאלה: 'מה גברא בגוברין? מה אתה שונה מכל העולם?'. אמר לו: 'גברא דְמַרְיֵהּ צָבְיָה!' (גאווה סרוחה של גוי הוא עונה לרבי עקיבא: 'הקדוש ברוך הוא בחר בי להיות מלך וכולם עבדים שלו!'). אז הוא אומר: 'גברא צָבְיָה!'. אומר לו רבי עקיבא באותו לשון: 'יומא דְגַבְרָא צָבְיָה!'. זה יום שבת, שהוא הקדוש ברוך הוא בחר בו. ענה לו אדריאנוס: 'אתם היהודים תמיד יש לכם תירוצים!'. אמר לו: 'לא, לך תבדוק אותי. אתה מעלה את אביך באוב?'. אמר לו: 'כן, מדי פעם. אם יש איזה מתח בעולם, אתה יודע, עם רוסיה, אוקראינה וכולי, כשרוצה להעלות את המכסנים, אז אני הולך מתייעץ'. הוא מתייעץ עם אבא שלו, 'חמור בן חמור', אז מתייעץ איתו ואני מעלה אותו באוב. אמר לו: 'יופי, אז איך היום תעלה אותו באוב?'. הלך לעלות אותו באוב והוא לא עונה, וקורא לו ולא עונה, קורא לו ולא עונה. בסוף חיכה על הלילה, מוצאי שבת, יוצא. אז הוא מוצא את אבא שלו. אבא שלו עונה לו. אומר לו: 'מה קרה? מרגע שהוא מת יהודי, נעשיתי... תראה איזה מילים: 'יְהוּדִי נַעֲשֶׂה חַיֵּינוּ אֵיזֶה חַיֵּינוּ לְחֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ, דֶּגֶה בְּכִיס לְסָבִיבוֹתֵינוּ!'". אומר לו: 'תדע שכאן בעולם הזה מי שרוצה לשמור

שבת שומר, מי שלא רוצה לא שומר. אבל שמה, ירצה או לא ירצה, הוא חייב לשבת בשבת, להיות במנוחה!'.

"אז שאל אותו רבי עקיבא: 'אז מה קורה איתם בשבת?'. אמר לו: 'שיש להם איזה מקום, שדה גינה יפה, שנקרא 'חצר מוות', ששמה הם נחים מהעמל של כל השבוע, מה שסבלו בגיהינום'. אז רבי אברהם אזולאי מביא מפה ראיה בשם הרמ"ק. הוא כותב את זה שמפה, שבשנה הראשונה הנפטר, עדיין גם אם הוא נידון בגיהינום, אז עדיין יש לו ביום שבת מנוחה והוא עולה. לא שהוא – זה לא כמו הגויים שנמצאים ב'חצר מוות', אלא הם עולים למעלה. איך הם עולים? אומר: הנשמה יורדת בחצות של יום שישי למטה ולוקחת איתה את הנפש והרוח של הנפטר, ומעלה אותם למעלה, (שכתוב בפסוק...).

"'וְהָיָה מִדֵּי חָדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ יָבוֹא כָל בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנַי, אָמַר ה"! זאת אומרת: כל ראש חודש וכל שבת הם עולים למעלה. אומר: 'אם כן, תדע, שאיזה עֲלִיָּה יש למעלה!'. אומר האלשיך: לכן אמר הקדוש ברוך הוא אז זה מכבה. מה שאמר 'מכבה את הפנסים', זו הכוונה שהאורות לא נדלקים. בלילה כשיירד לילה, מיד הקדוש ברוך הוא רומז לשמש: 'הִיא הִיא, תָּשֹׁת חֹשֶׁךְ, וִיהִי לָיְלָה! בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר!'. זה פשט, ויש סוד: 'בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר' – אלה המזיקים שיוצאים בלילות. ואז, למה יש חושך? כדי שהם לא יהנו מהאור.

"ולכן המלאכים אמרו לקדוש ברוך הוא: 'בשעה שנחרב בית המקדש, אז אין השכינה לא שורה פה. אז המזיקים יש להם יותר חופש, מתחילים להסתובב'. אומר: אז הוא אמר להם: 'מה הוא עושה?'. אמרו לו: 'מכבה את הפנסים!'. (ממעיטים את האור מלמעלה בגלל שבית מקדש לא בנוי). זאת אומרת: אם בית המקדש היה בנוי, אז הפנסים היו דולקים. מה זה הפנסים האלה? אנחנו לא יכולים להבין ולהשיג – זה אורות עצומים שיש למעלה, שכעת בעוונותינו הרבים, מאז שבית המקדש חרב, הם לא מאירים.

"אמר להם: 'אַף אֲנִי אֶעֱשֶׂה כֵּן', שנאמר: 'הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ קָדָרוּ, וְהַכּוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם'. שואל הקדוש ברוך הוא אותם: 'ושוב, מה הוא עושה?'. אמרו לו: 'הופך את המיטות, כּוֹפֶה את המיטות!'. זאת אומרת: המיטה, לוקח אותה וכופה. אמר: 'אף אני כן', שנאמר: 'אֲנִי כָּרְסְוָן רְמִין וְעַתִּיק יוֹמִין מִן יְתִיב'. כך אומר דניאל במחזה שהוא רואה שהכיסאות שמה הפוכות, למה? בגלל שבית המקדש נחרב.

"ושוב שואל אותם: 'מה הוא עושה?'. אומרים לו: 'הולך יחף! מלך הולך יחף!'. אמר להם: 'כן, גם אני הולך יחף בגלל ישראל שנמצאים בגלות!'. אומר: 'הולך יחף', שנאמר: 'עֲנַן אָבָק הוֹלֵךְ'. יש שמה פסוק, שמה הגמרא מביאה, המדרש מביא אותו, שהקדוש ברוך הוא באבק דרכו. זאת אומרת, כביכול הרגליים נוגעות באבק. אנחנו לא מבינים, זה לא דברים פשטניים, אבל ודאי שיש בזה איזה עומק עצום מאוד, כמו שכתבו המפרשים שיש בזה אריכות גדולה.

"ושוב שואל אותם: 'מה הוא עושה?'. אומרים לו: 'מְבַזֶּה פֹּה פֵּירָלָה, קורע את הגלימה שלו!'. אמר להם: 'גם אני אעשה כן', שנאמר: 'וַיִּבְצַע ה' אֲשֶׁר זָמַם, בִּצַּע אִמְרָתוֹ'. בִּצַּע, קרע את הגלימה שלו, כביכול. לך תבין מה זה! איזה סוד, דברים עמוקים, מה קורה שם למעלה!

"ושוב הם שאלו אותו: 'מה הוא עושה?'. אמרו לו: 'יושב ודומם!'. אמר: 'אף אני כן', שנאמר: 'יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם, כִּי נָטַל עָלָיו'. ושאלו אותו שוב: 'מה הוא עושה?'. שאל אותם שוב: 'מה הוא עושה?'. אמרו לו: 'יושב ובוכה!'. אמר: 'אף אני כן', 'וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד, גֹּורַעַק!'.

"או שואל עוד פעם, שואלים: האלשיך שואל: 'מה זה 'בכי ומספד'? יש אצל הקדוש ברוך הוא בכי? מַעֲשֶׂה?!'. זו שאלת הגמרא גם במסכת חגיגה. הגמרא שואלת: 'הרי הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו, עוֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ. מה פתאום יש שמה בכי?!'. משיבה הגמרא: 'לָא קַשְׁיָא! בִּבְתֵּי גַּוַּאי בָּכֵי, בִּבְתֵּי בַּר מַרְאֶה לֹא'. זאת אומרת: בפנים יש שמה הוא בוכה, שנאמר: 'בְּמִסְתָּרִים תִּבְכֶּה נַפְשִׁי'. הקדוש ברוך הוא יש לו מקום ששמו 'מִסְתָּרִים',

ששמה הוא בוכה. אבל בבתי בַּר מַרְאֶה לא. והגמרא שואלת: 'וּבְבָתֵּי בַּר מַרְאֶה לֹא? הרי ראינו שאף מלאכים, מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם, צעקו: 'חוּץ מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם – מַה יִּבְכְּיוּן?!'.

"אז הגמרא אומרת, מתרצת תירוץ נורא והיום! אומרת הגמרא: 'נכון שבמחוץ אין בכי, שנאמר: 'עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ, עֹז תִּפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ'. אבל שחורבן בית המקדש, שהכל מבולבל שם – אז מיום בית המקדש, בין בבתי גוואי, בין בבתי בר מראה, בין לפנים, בין בחוץ, יש בכי, יש צעקה, יש זעקה! תראו איזה מצב אנחנו נמצאים, ואנחנו עוד נשארים, חלילה אני אומר, אדישים למה שקורה מסביב!'.

"אז ככה הקדוש ברוך הוא עובר מה שהוא עובר, איזה צער יש לו! אז לפחות יש לנו את הלילה קצת להתייחד עם ההרגשה שיש לשם יתברך, הצער שיש לשם יתברך. לחשוב על זה, ולחשוב שבשביל הצער הזה – על זה אני בוכה גם.

"בקיצור, רבותיי, מה אגיד לכם עוד? המגיד אמר הקדוש ברוך הוא לירמיה: 'לך קרא לאברהם, יצחק, ויעקב ומשה, שהם יודעים לבכות!'. זאת אומרת, ירמיה, כל מגילת איכה שכתב אותה, כל ספר ירמיהו שכולו בוכה ואומר: 'מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת עַמִּי!'.

"אומר הקדוש ברוך הוא: 'לא, זה לא מספיק לי! אני צריך את אברהם, יצחק, יעקב! אני צריך את משה רבנו!'. ואז מגיעים האבות הקדושים. ידוע מה שהגמרא אומרת על הפסוק: 'מִידִידִי בְּבֵיתִי'. הקדוש ברוך הוא רואה את אברהם אבינו מחבק ומנשק את העמודים של בית המקדש, והקדוש ברוך הוא אומר: 'ידידי זה – קום אברהם, ידידי אהובי! מִידִי בְּבֵיתִי!'. אמר לו: 'על הבנים שלי, בני ביתי, אני בא לבכות!'. אומר לו הקדוש ברוך הוא: 'הם חטאו לפניי וגלו!'. אז אברהם אומר לו: 'אולי שׂוֹגֵג?'. אומר לו: 'לא, זו מְזִימָתָא! הפסוק אומר שם שזה היה בסדום!'.

"אמר לו: 'טוב, אבל אולי לא הִתְרַתָּ בָּהֶם?'. אמר לו: 'שלחתי את הנביאים והתרתי בהם פעם ופעמיים ושלוש, והם חטאו לפניי, אז אי אפשר היה יותר!'. בסוף אברהם ממשיך לבכות. אחר כך בא יצחק, יעקב. אחר כך אומר הקדוש ברוך הוא לירמיהו:

'לך תביא לי את משה רבנו!'. אומר לו: 'אני לא יודע היכן הוא קבור'. אמר לו: 'לך להר העברים, מול יריחו, ותצעק שם: 'בֶּן עַמְרָם! בֶּן עַמְרָם!'".

"אז המפרשים שואלים: 'למה אומר לו 'בן עמרם'? תקרא 'משה, משה!' למה 'בן עמרם'?'. אלא רצה לומר: שמשה רבנו הרי ידוע שהוא לפני פטירתו (כך כמו שהאברבנאל כותב על הפסוק: 'וְלֹא יָדַע אִישׁ אֶת קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה'). אחד הפירושים בגמרא, אחת התשובות, זה אפילו משה לא ידע. הוא לא יודע איך הוא קבור! זאת אומרת, אין לו קבר. כבר שלחה מלכות הרשעה לראות היכן קבור משה. הגמרא אומרת: 'עֲלִילוֹנִים נִרְאוּ לָהֶם לְמַטָּה, וְתַחְתּוֹנִים נִרְאוּ לָהֶם לְמַעְלָה'. אז לא, אז אין למשה רבנו אין קבר. אז הוא צועק לו: 'בן עמרם!' למה? כי משה רבנו היה הקדוש. מה שהגמרא אומרת עליו, 'מה זה איש האלוהים? עם איש, למה נאמר 'אלוהים'? עם אלוהים, למה נאמר 'איש'?'. אז הגמרא אומרת, מתרצת: 'וְחֻצְיוֹ וּלְמַעְלָה אֱלֹהִים, מֻחְצְיוֹ וּלְמַטָּה אִישׁ'".

"פירושו 'מלאך'. גם מלאך נקרא 'אלוהים' – כמו דיין ושופט, נשיא דם נכבד. אז, אבל משה רבנו היה רוחני, חציו העליון רוחני. ישב 40 יום ולילה, לחם לא אכל ומים לא שתה, יְזַדַּכֵּךְ. אז הוא קורא לו 'בן עמרם': 'שהוא יירד! אתה בן של עמרם! אתה יְלוּד אִשָּׁה! אז תרד לפה! צריכים אותך עכשיו! אל תשב לך במרום!'.

"אז משה רבנו יורד, וירמיהו אומר לו: 'מה קרה? למה השם קורא?'. אז ירמיהו היה מפחד להגיד לו. (למה שיגיד לו משה: 'למה, איך בימיך נתת שיקרה דבר כזה?!'). אז ירמיהו שתק ולא אמר, כאילו לא יודע למה הקדוש ברוך הוא קורא לו.

"אז משה רבנו בא לבית המקדש. וואי, אוי, אוי! כמה קשה לסבול את הצער הזה! כמה קשה! אז משה רבנו, רואה את כל המצב הזה, שואל: 'איפה הבנים שלי?'. ואז הקדוש ברוך הוא מנהל איתו שיחה, ומשה רבנו מדבר בתקיפות ואומר: 'כשטוב היה – לא לקחת אותי! עכשיו קשה – עכשיו אתה קורא לי?! כמה ביקשתי להיכנס לארץ ישראל – לא ענית!'. אוי! אנחנו לא מבינים את הדברים האלה, חשבונות שמיים זה דברים עמוקים. אבל משה רבנו לא מוותר, הוא צועק והוא לא מוותר והוא ממשיך לבכות.

"ואז אחרי זה מה הוא אומר לירמיהו: 'אחרי כל הדין ודברים שם, בוא תיקח אותי, תראה לי את הבנים שלי! אני רוצה לראות מי מניח יד על בניי!'. תראו מי זה משה רבנו! איזה מנהיג נאמן, עבד נאמן! איך הוא דואג לנו! הוא אומר לירמיהו: 'תראה לי מי מעיז לשים ידו על בניי!'.

"ואז הולך משה רבנו בדרך ובוכה איתם, ורואה את השבויים ואת כל הגולים שיוצאים בגלות. ואז הם צועקים, הם חשבו שמשה רבנו בא לגאול אותם. אמרו: 'הנה זה שהציל אותנו מפרעה, הציל אותנו כעת מנבוכדנצר!'. אבל משה רבנו אומר להם: 'כבר נגזרה הגזרה, נגזרה הגזרה!'. אבל ריבונו של עולם, כמה! 'האם הגזרה גזרה? תרחם, אבא! תרחם!'".

"אומר רבנו האר"י שצריך לדעת שכל הדמעות שאנחנו מורידים בתשעה באב זה מכפר לנו את העוונות, וזה מחליש את ה'סטרא אחרא', וזה מקרב את הגאולה. הוא מביא את דברי הזוהר הקדוש, גם הרמ"ק כתב את זה בספרו 'אור החמה' על הזוהר. אומר שמכל דמעה שמורידים על בית המקדש, נבנית אבן לירושלים הבנויה, ירושלים הבנויה בקרוב. ועל כל אבן ואבן יהיה כתוב שמו של האדם: 'הנה זה ישראל, זה משה, זה יצחק, זה אברהם, זה דוד' וכולי. אז על כל אבן כתוב מי הוריד את הדמעה שלו, ומהדמעה הזאת נבנה בית המקדש. אז ריבונו של עולם, כמה דמעות ישראל הורידו עד היום, מהגלות, מהחורבן, עד עכשיו? אז כבר התמלא הכל בדמעות. אבל מי יודע אם זה ירושלים עומד לבנות לנו שנתחם קצת ונבין שיש תכלית לבכי, יש תכלית לְהֶסְפֵּד, יש תכלית לקינות, יש תכלית לתענית הזו שאנחנו מתענים. יש תכלית לכל ההספדים והקינות הנוראות שאנחנו בוכים על בית המקדש ועל ירושלים הקודש. יעשה למען ירושלים ירח... עשה למען ציון משכן כבודך... עשה למען חורבן ביתך... עשה למען שְׁמָמָתְךָ ריבון העולמים. די! עד מתי אנחנו בלילה הזו נבכה? עד מתי?".

"ואומר שהחיצונים על ידי שאדם בוכה, הם מסתלקים. תארו לכם גם... יש רבי חיים פלאג'י, דבר פלא ראיתי אצלו בספרו 'רפואה וחיים'. הוא כותב שם: 'למה אתה רואה גם סתם אדם מישראל שהוא חולה, זקן או חולה? הוא צועק 'אַח'. למה הוא צועק 'אח'? כואב, אז כואב, אבל למה הוא צועק?'. אומר שעל ידי הצעקה שאפילו אדם

פשוט, הכי פשוט שבישראל, ישראל חס ושלום, עם ישראל זה עם קדוש, אבל נאמר שהכי הכי הכי לא הגון, שהוא סובל וצועק צעקה 'אַח', אומר אז המזיקים שבאים להזיק לו בשעה שהוא צועק הם בורחים. הם שומעים אותו צועק אז הם בורחים. אומר זה הסיבה שאתה רואה אדם חולה או בעל כאבים וצועק מהכאבים. אז תארו לכם אחרים, זה כאב פיזי או כאב של אדם שהוא לא כל כך הגון זה כך על אחת כמה וכמה שישראל יושבים בבתי כנסת ביום תשעה באב ובליל תשעה באב, הם בוכים ומספידים על חורבן בית המקדש. אז כמה הם מגרשים מזיקים מעלינו? כמה אנחנו מגרשים את החיצונים שלא יוכלו להתקרב אצלנו? זה כותב השנה: שתדע, אם אתה רוצה לזכך את הנשמה, תבכה בתשעה באב. ועל ידי זה הנשמה שלך תזדכך והקדוש ברוך הוא מקבל אותנו בתשובה. ולכן אמר... בפסוק שם: 'קראו למקוננות ותבואנה'. נקרא את זה בהפטרה של תשעה באב. מי יודע אולי עד מחר כבר לא יהיה תש... לא יהיה צום, לא יהיה אבל, מי יודע? אז שמה כתוב 'וְתִשָּׁנָה עָלֵינוּ נֶהִי'. ואמר שם: 'כִּי שָׁמַעְנָה נָשִׁים דְּבַר ה", 'וְתַקַּחְנָה אָזְנֵיכֶם דְּבְרֵי פִּי וְלַמֶּדָה בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה'. אומר ש... הקדוש עליו השלום: 'תדע, כשהפסוק אומר אומר שמה: 'וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבֹאֶינָה וְתִשָּׁינָה עָלֵינוּ נֶהִי' וְ'עַד עַלְפֵּנוּ יָזֵלוּ מָיִם". אומר המדרש שואל: 'מה זה 'מעלינו'? הרי אנחנו לא... אנחנו סובלים בגלות, נכון, אבל לא אנחנו הנהרגים. צעקו אלה שמתו חוץ מאיתנו. אז אלה שמתו הם צעקו, אז מה מה 'עלינו' היא רוצה? למה למה הם נושאות עלינו?'. אז הוא אומר: 'דִּידִי וְדִידְכוֹן חַד הוּא', ככה אומרת הגמרא. ו'עַד עַלְפֵּנוּ דִּילִי וְדִידְכוֹן'. אומר הקדוש ברוך הוא: 'הצער שלי והצער של ישראל זה ביחד, זה אותו צער'. ולכן אומר: 'תדע שהם... כל הנשים, גם אנשים שבוכים עלינו, גם מי שבוכה ומצטער עלינו, מוריד מאיתנו את המסע, את הכובד של הגלות. מי יודע איזה גלות קשה הייתה צריכה להיות? מי יודע איזה ייסורים היו צריכים לבוא וחס ושלום? על ידי הבכי והקינות שלנו אנחנו מסלקים אותם'. כותב רבי משה דה ליאון, היה מקובל גדול לפני 800 שנים. כותב: 'תדע, הפסוק אומר: 'קוֹל בָּרָמָה נִשְׁמַע, נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים, רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ". אומר: 'רחל מבכה על בניה'. למה? 'מה זה מבכה על בניה?' אומר: 'זה כמו להבדיל, יש כי 'ה' אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד". מה הפשט 'שמו אחד'? הוא אומר: 'שמו אחד יש פה סודות שאני לא יכול לגלות'. הוא אומר: 'אבל אנחנו ישראל נקראים שמו

של השם יתברך', כי כך אנחנו אומרים 'מִצַּלְמִי'חַתָּךְ שִׁמְךָ נִקְרָא עָלֵינוּ אַל תַּנִּיחֵנוּ', וכן 'עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ'. זאת אומרת, עם ישראל, כל יהודי ויהודי, זה שמו של השם יתברך, ואסור לזלזל אפילו ביהודי אחד. מפה רואים את המעלה של כל יהודי ויהודי. אז אומר רחל 'מְבַכָּה על בניה': היא צועקת ואומרת: 'זה השם שלך, שם אחד ושמו אחד'. בבקשה ממך, ההפרדה הזו קשה מאוד, שישראל מתנתקים מהקדוש ברוך הוא חס ושלום, או שהוא מתנתק חלילה מאיתנו. זה צער כבד היום ונורא שאי אפשר להבין אותו. הוא מביא על זה את הפסוקים בשיר השירים: 'כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה, קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶתְיָה'. אהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותנו, איזה איזה איזה כוח עצום זה, איזה כוח, איזה איזה. תראה, היהודי גם במצב הכי קשה, גם יהודי הכי רחוק הוא צועק 'שמע ישראל', הוא צועק לקדוש ברוך הוא. אז זה 'עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה'. אומר המהר"ל שהבכי לנשמה זה כי חסר לנו עדיין כפרה של בית המקדש. אז במקום זה יש לנו את הדמעות. כמו שהגמרא אומרת, למה להבדיל, שלא יבוא ולא יהיה, שנפטר צדיק, אז צריך לבכות עליו. 'כל המוריד דמעות על אדם כשר, הקדוש ברוך הוא סופר ומניחם בבית גנזיו', שנאמר: 'נוֹדִי סָפַרְתָּה אָתָּה שִׂימָה דִמְעָתִי בְנֹאדֶךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתֶךָ'. אומר: 'מה העניין שהקדוש ברוך הוא לוקח את הדמעות האלה?'. אומר המהר"ל: 'תדע שדמעות שאדם מוריד על אדם כשר, על צדיק, או דמעות שהוא מוריד על בית המקדש, דמעות שהוא מוריד על חורבן בית המקדש, אז דמעות כשרות שייכות לשם יתברך. אז הוא אוסף אותם ושומר אותם בבית גנזיו'. ולכן אמר: 'רחל מְבַכָּה על בניה'. אומר: 'זה בתי גוואי, זה הנשמה, זה פנימה, זה פנימיות'. ואז הוא אומר: 'תדע שמלאכי השרת מה שבכו בזמן חורבן בית המקדש, מה שייך להגיד במלאכי השרת שבכו?'. אז הוא אומר על חסרונות העולם הזה שאנחנו פה במצב של ירידה, אז לכן מלאכי השרת בכו. אומר: 'והוא מסיים: ויש בזה סוד עמוק שאינו ניתן להיכתב'. כך כותב המהר"ל במסכת חגיגה. איי איי איי, אז מכאן נראה מה קורה בשמיים, מה מה מגיבים בשמיים על המצב שלנו. וצריכים לדעת שאנחנו עדיין בגלות בכל מצב שיש. נכון שיש ניסים, נכון שאנחנו מתקיימים בנס, נכון שכל רגע ורגע יש לנו ניסים. סיפרתי לכם פעם שהיה יהודי אחד שהיה עובד במחשבים והוא מאוד מְדֻפְלָם במחשבים. הוא שומר תורה ומצוות. היהודי הזה סיפר לי שיום אחד היה

צריך להיות במרכז של המקומות של הכי סודיים של המדינה. הוא אומר לי: 'אז הלכתי לשם ועבר כמובן כל מיני מדורים, עד שהוא הגיע לאן שנכנס, לאן שנכנס להבדיל, ונכנס שמה ותיקן את הזה. אבל שעה היה שמה שעתיים שהם אומר לי: 'תדע, לא יכולתי לסבול להיות שָׁם".

"אומר: 'שעתיים הייתי שם. בשעתיים האלה ראיתי 200 הודעות מכל כל העולם, כל מיני תוכניות של פיגועים חס ושלום וחיסולים וכל מיני'. אומר: 'ואני לא הבנתי. זה משהו קטסטרופה'. אומר: 'אני מכיר מחשבים ואני מכיר מחשבים אפילו הכי סודיים, אבל לא ראיתי מדינה, לא ראיתי ארץ, לא ראיתי עם שכל כך שונאים אותו, שכל כך מתנכלים לו, שכל כך נלחמים בו'. אומר: '200 הודעות ספרתי נכנסו בשעתיים האלה שהייתי שם'. אומר: 'הצבע חשוב, מה קורה כל הזמן, כל העתים והרגעים'. זה מה שכתוב בגמרא: 'הַלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִים שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאוּמִים'. שואלת הגמרא: 'מה האומים ישבחו?'. אומרים: 'כן, האומים יכולים לשבח'. אומרים: 'לא אנחנו, אנחנו לא יודעים מה קורה איתנו, אבל האומות העולם הם יודעים מה הם מתכננים עלינו כל יום ויום, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם ושומר אותנו'. לא נשאר לי רבותיי לומר רק אפסו לי הכוחות. הייתי יכול להמשיך עוד, אבל אין לי כוח. אז רק לקוות ולהאמין שזה התשעה באב הַבָּא האחרון, שזה יהיה קץ לגלות שלנו, אמן. ושהקדוש ברוך הוא יקבל את הדמעות שהורדנו שיהיה רצון שיהיו מעשינו לשם שמיים, אמן. ורצון שאותם צדיקים שנפטרו מאיתנו, נמצאים בעולם האמת, יעמדו בתפילה ובזעקה ליד כיסא הכבוד ויבקשו מאבא שבשמיים לרחם על עם ישראל, לגאול אותנו גאולה שנצא מהגלות שלנו. זאת אומרת, אנחנו נמצאים בתוך גלות, אנחנו נמצאים ולא מרגישים את המצב שלנו. אז צריך שיהיה לנו רגש וידע והבנה מה זה הגלות שאנחנו נמצאים בה. אז נבקש מהשם יתברך שבזכות ההספד שהספדנו כעת ומה שעשינו, המעט מעט שעשינו, אני לא אומר שיצאנו ידי חובה, אבל מה שעשינו שזה יעמוד למעלה ויצטרף יחד עם כל הדמעות שישראל הורידו ביום חורבן בית המקדש ועד היום, והקדוש ברוך הוא ירחם עלינו ועל ישראל, אמן ואמן אמן.

מהו הדיון שהתקיים, על פי המדרש, בין הקב"ה לאברהם אבינו, לאחר שזה נצפה בוכה על החורבן?

אברהם שאל אם חטאי ישראל היו בשוגג ('אולי שוגג?'), אך הקב"ה השיב לו שהם חטאו במזיד ('לא, זו מזימתא!').

מדוע, על פי המדרש המובא, קרא ירמיהו למשה רבנו 'בן עמרם' ולא 'משה'?

כדי להדגיש שמשה הוא 'ילוד אישה' ו'בן עמרם', ולבקש ממנו לרדת מהמרום כדי לבכות על הגלות ולא לשבת בשלווה.

כיצד, על פי המדרש המובא, הגיב משה רבנו כשראה את חורבן בית המקדש?

הוא דיבר בתקיפות עם הקב"ה ושאל: "כשטוב היה – לא לקחת אותי! עכשיו קשה – עכשיו אתה קורא לי?!".

על פי דברי הרב בן ציון מוצפי,

הגלויות השונות של עם ישראל היו רמוזות ומוכנות עוד לפני שנברא העולם, כפי שמופיע בפסוק השני של ספר בראשית: "**וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם**".

הקשר בין המושגים לגלויות הוא:

תֹּהוּ: מסמל את גלות בבל.

בֹּהוּ: מסמל את גלות מדי.

חֹשֶׁךְ: מסמל את גלות יוון.

תְּהוֹם: מסמל את גלות אדום, שהיא הגלות הנוכחית שבה אנו נמצאים כיום.

המשמעות העמוקה של מושגים אלו בהקשר לגלות ולמצב האדם:

סוד ה"תהום" והגלות הנוכחית: הגלות הנוכחית נקראת "תהום" מכיוון שהיא קשורה לחטא מכירת יוסף, שהושלך לבור (תהום). הוא מציין כי המילה "תהום" מכילה את האותיות "ה-מות", רמז למוות, המעיד על כך שאין דבר קשה ומר מהעניות והצרות של גלות זו, במיוחד עבור בני התורה. בניגוד לגלויות קודמות, ב"תהום" לא מגיעים לקרקעית, וזהו "קץ פורקנה" – הירידה האחרונה לפני הגאולה.

הקבלה ליסודות ולמידות:

ארבעת המושגים (תוהו, בוהו, חושך ותהום) מקבילים לארבעת יסודות העולם (אש, רוח, מים ועפר) וכנגדם ארבע מידות רעות באדם: גאווה (אש), שיחה בטילה (רוח), אהבת התענוגים (מים) ועצלות (עפר).

מקור הזוהמה: מניין הגיעה הזוהמה הזו ("תהו ובוהו") עוד לפני שנברא העולם והאדם. הוא משיב בשם הזוהר כי מדובר ב"טינה דתהומה" – בוץ ופסולת שנותרו מתקופת "בונה עולמות ומחריבן" (תתקע"ד דורות שקדמו לבריאה, שבהן הקב"ה בונה עולמות ומחריבן), והם השורש לרשעים ולמעני התורה שבדור האחרון. לסיכום, המושגים הללו אינם רק תיאור פיזי של ראשית הבריאה, אלא מפה היסטורית ורוחנית של הגלויות שעתיד עם ישראל לעבור, כאשר "רוח אלוהים מרחפת על פני המים" היא הבטחה לרוחו של משיח שתבוא לאחר סיום גלות ה"תהום".

על פי דברי הרב בן ציון מוצפי המבוססים על הזוהר הקדוש, **שמירת שבת היא הכלי המרכזי לכפרה על חטא מכירת יוסף**.

להלן הפירוט מתוך המקורות:

- **תיקון באמצעות תפילת מוסף:** הרב מציין כי הזוהר מלמד שעל ידי שמירת שבת אנו מתקנים את מכירת יוסף, ובפרט דרך **תפילת מוסף של שבת** שתוקנה עבור מטרה זו.
- **הקשר בין הגלות לשבת:** הגלות הנוכחית, המכונה "תהום", נגרמה בשל חטא מכירת יוסף ושנאת החינם שהייתה כרוכה בו. שמירת השבת נחשבת לתיקון כיוון שהיא מעלה את האדם מעל הפירוד והשנאה אל מצב של אחדות וקדושה.
- **הכנה לעתיד לבוא:** שמירת השבת בעולם הזה היא בבחינת רמז והכנה ל**אלף השביעי**, המכונה "שבת ונפש", שבו הכל יהיה שלם ונשגב ותושלם הכפרה על כל עוונות העבר.

- **השלמת הכפרה באהבת ישראל:** לצד שמירת השבת, הרב מדגיש כי כדי לכפר באופן מלא על מכירת יוסף, שהייתה תוצאה של שנאה, עלינו לנהוג ב**אחדות ואהבת ישראל**. כאשר הלב נקי משנאה, אנו מבטלים את הקטרוג של מכירת יוסף ומקרבים את הגאולה.

לסיכום, השבת היא "התרופה" הרוחנית למכירת יוסף, שכן היא מחברת את עם ישראל לשורשו הרוחני המאוחד ומבטלת את כוחו של הפירוד שהוביל למכירה ולחורבן הבית.

הסודות להצלחה שלך

לתת, לאהוב, לצמוח

www.yoursuccesstoolbox.com